

AC-134

April-2023

B.Ed., Sem.-IV

D-03 : Environmental Education

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :
 - (A) પર્યાવરણ શિક્ષણના સિદ્ધાંતો સમજાવો. 7
 - (B) નિવસનતંત્રના ઘટકો જણાવો. 7

અથવા

 - (A) પર્યાવરણનો અર્થ આપો. તેની સંકલ્પના ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. 7
 - (B) સમજાવો : જીવાવરણ અને મીઠા પાણીનું નિવસનતંત્ર. 7
2. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :
 - (A) પુનઃપ્રાપ્ય સંસાધનોનું સંરક્ષણ કેવી રીતે કરશો ? 7
 - (B) હવા પ્રદૂષણનો અર્થ આપો. તેની હાનિકારક અસરો સમજાવો. 7

અથવા

 - (A) પ્રાકૃતિક સંસાધનોનો અર્થ આપો. તેના સંરક્ષણ અને વ્યવસ્થાપન વિશે જણાવો. 7
 - (B) જળ પ્રદૂષણ એટલે શું ? જળ પ્રદૂષણ ફેલાવાના કારણો અને ઉપાયો સમજાવો. 7
3. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :
 - (A) જંગલોનું મહત્ત્વ જણાવી, વન આચ્છાદન ઘટવાથી ઊભી થતી સમસ્યાઓ જણાવો. 7
 - (B) લુપ્ત થતી પ્રજાતિઓનું સંરક્ષણ સમજાવો. 7

અથવા

 - (A) જૈવ વિવિધતા એટલે શું ? વિવિધ પ્રોજેક્ટોની જૈવ વિવિધતા પર અસરો સમજાવો. 7
 - (B) સમજાવો : સ્વચ્છ ભારત અભિયાન. 7
4. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :
 - (A) પેરિસ કરાર 2015 – સમજાવો. 7
 - (B) NCF 2005 અંતર્ગત પર્યાવરણ શિક્ષણ અંગેની ભલામણો જણાવો. 7

અથવા

 - (A) સમૂહ માધ્યમોનો ફાળો સમજાવો. 7
 - (B) પર્યાવરણ શિક્ષણના વિવિધ અભિગમોની ચર્ચા કરો. 7

5. નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (1) વન્યજીવ સૃષ્ટિનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.
- (2) જીવાવરણ એટલે શું ?
- (3) ભૂમિ પ્રદૂષણને અટકાવવાના કોઈપણ ચાર ઉપાયો આપો.
- (4) કૃત્રિમ નિવસનતંત્ર એટલે શું ? ઉદાહરણ આપો.
- (5) ઈકો ટુરીઝમ એટલે શું ?
- (6) પર્યાવરણ શિક્ષણના કોઈપણ બે હેતુઓ આપો.
- (7) બિન પરંપરાગત ઊર્જા સ્ત્રોત એટલે શું ? ઉદાહરણ આપો.
- (8) રેડ ડેટા બુક એટલે શું ?
- (9) વિશ્વવન દિવસની ઉજવણી ક્યારે કરવામાં આવે છે ?
- (10) ગુજરાતના પક્ષી અભયારણ્યો જણાવો.
- (11) નૈસર્ગિક સ્ત્રોતો એટલે શું ? ઉદાહરણ આપો.
- (12) પર્યાવરણ શિક્ષણ માટે ઉપયોગી કોઈપણ ચાર સામયિકોના નામ જણાવો.

Seat No. : _____

AC-134

April-2023

B.Ed., Sem.-IV

D-03 : Environmental Education

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. Answer the following question :
 - (A) Explain the principles of Environmental Education. 7
 - (B) State the components of Ecosystem. 7

OR

 - (A) Give the meaning of Environment. Explain its concept with example. 7
 - (B) Explain : Biosphere and Fresh water Ecosystem. 7

2. Answer the following questions :
 - (A) How do you conserve renewable Resources ? 7
 - (B) Give the meaning of Air Pollution. Explain its harmful effects. 7

OR

 - (A) Give Meaning of Natural Resources. Explain about its conservation and management. 7
 - (B) What is Water Pollution ? Explain the causes and remedies of Water Pollution. 7

3. Answer the following questions :
 - (A) Explain Importance of forests and state the problems arising due to loss of forest cover. 7
 - (B) Explain conservation of endangered species. 7

OR

 - (A) What is Biodiversity ? Explain the impacts of various projects on Biodiversity. 7
 - (B) Explain : Clean India Movement. 7

4. Answer the following question :
 - (A) Explain : Paris Agreement 2015. 7
 - (B) State the recommendations on Environmental Education under NCF 2005. 7

OR

 - (A) Explain the contribution of Mass Media. 7
 - (B) Discuss about the different approaches of Environmental Education. 7

5. Answer any of the following 7 questions :

14

- (1) Explain the importance of wildlife.
 - (2) What is Biosphere ?
 - (3) Give any four measures to prevent land pollution.
 - (4) What is Artificial Ecosystem ? Give an example.
 - (5) What is Ecotourism ?
 - (6) Give any two objectives of Environmental Education.
 - (7) What is non-conventional Energy source ? Give an example.
 - (8) What is Red Data Book ?
 - (9) When is World Forest Day celebrated ?
 - (10) State the bird sanctuaries of Gujarat.
 - (11) What are Natural resources ? Give an example.
 - (12) Name any four periodicals useful for Environmental Education.
-